

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ТАЪЛИМ ФАН ВА ИННОВАЦИЯЛАР ВАЗИРЛИГИ
ЧИРЧИҚ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ

“ТАСДИҚЛАЙМАН”

Чирчик давлат педагогика
университети ректори

Г.И.Мухамедов

« _____ » 2025 йил

07.00.01 - ЎЗБЕКИСТОН ТАРИХИ ИХТИСОСЛИГИ БҮЙИЧА ОЛИЙ
ТАЪЛИМДАН КЕЙИНГИ ТАЪЛИМ ИНСТИТУТИГА КИРИШ УЧУН
ИХТИСОСЛИК ФАНИДАН
ДАСТУРИ

Тузувчилар:

Икрамов Р.А. ю.ф.н., проф
Ғаффоров Я.Х., т.ф.н., проф
Норматов О.М. т.ф.ф.д., доц
Жумаева Ш.Б. т.ф.ф.д., доц.
Жайнаров О.Х. т.ф.ф.д., доц

ЧИРЧИҚ-2025

КИРИШ

Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигини қўлга киритиши билан халқимизнинг асрий орзуси ушалди, ўз тақдирини ҳал этиш келажагини ўзи қуриш имкониятига эга бўлди. Жамиятимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётининг барча соҳаларида туб ижобий ўзгаришлар рўй берди. Шубҳасиз бундай улкан ўзгаришлар истиқолни асрлар давомида орзу қилган халқимизнинг кўхна тарихига бўлган муносабати тубдан ўзгарди. Тарихга бўлган муносабат давлат сиёсати даражасига қаратилди. Бинобарин, жамиятда аҳоли онгиди миллий ғоя, юксак маънавий фазилатларни шакллантиришда, миллий онг ва соғлом фикрни уйғотиш, уларни Ватан, ҳалқ ва истиқлол тақдирни учун ғоявий курашчанлик руҳида тарбиялашда, юксак маънавиятли комил инсон бўлиб шаклланишида, шунингдек, халқимизнинг маънавий юксалиши йўлида “Ўзбекистон тарихи” фанининг аҳамияти каттадир.

“Ўзбекистон тарихи” фанини ўрганувчи ушбу дастур халқимизнинг энг қадимги замонлардан то ҳозирги кунларгача босиб ўтган узоқ ва мураккаб тарихий йўлини, ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, маданий ва маънавий ҳаётини холисона ўрганиш, мамлакатимизни демократлаштириш ва иқтисодиётни бозор тамойиллари, жаҳон ҳамжамиятига ҳар томонлама интеграциясини чуқурлаштириш, хорижий мамлакатларнинг ижтимоий-иктисодий, сиёсий ва маданий тараққиётини илмий ва амалий аҳамиятини ҳамда фаннинг ривожланиш қонуниятлари ва тамойиллари, фаннинг таркиби ва тузилиши, уни ташкил қилиш ва бошқариш, фаннинг таснифи каби масалалар аҳамияти очиб берилади. Бу ўз навбатида, илмий–тадқиқот олиб боришни мақсад қилиб қўйган ёшлиарни мустақил ва кенг фикрлаш қобилиятига эга бўлишида муҳим аҳамият касб этади.

Ўзбекистон тарихи тўғрисида умумий маълумотлар

Ўзбекистон тарихи фанининг ижтимоий фанлар тизимида тутган муҳим ўрни. Методологик илмий-назарий асослари ҳамда усуслари, долзарб масалалари. Тарихга янгича цивилизацион ёндашув. Тарихий қадриятларни ўрганишда миллий гоянинг роли.

Тарихий манбалар ва уларнинг турлари. Тарихшунослик. Оғзаки, ёзма манбалар, маҳаллий ва бошқа манбалар.

Марказий Осиё ҳудудида ибтидоий давр тарихи ва босқичлари

Тарихий даврлар ва босқичлар. Ибтидоий тўда ва уруг жамоаси. Ибтидоий жамиятнинг матриархат ва патриархат босқичлари. Энг қадимги одамлар яшаган манзилгоҳлар. Марказий Осиё ҳудудида ҳозирги қиёфадаги одамларнинг шаклланиши ва антропогенез жараёни тугалланиши. Мезолит даврининг ўзига хос хусусиятлари. “Неолит инқилоби” тушунчаси. Энеолит даври босқичлари ва хусусиятлари. Бронза даври ва бронза қуролларнинг хусусияти. Хўжалиги, турмуши ва маданияти. Сўнгги бронза ва илк темир даври ёдгорликлари. Мулкий тенгсизлик. Илк темир даврида хўжалик, турмуш ва маданият. Ҳарбий демократия. Давлатчиликнинг ғоявий асоси ва шакллари.

Марказий Осиёдаги илк давлат уюшмалари

Хўжалик тараққиётидаги омиллар. Сак ва массагетларнинг қабилавий иттифоқлари. Ҳудудий чегаралари. Марказий шаҳарлар. Маданий ва савдо алоқалари. Шаҳарсозлик. Ҳунармандчилик ва савдо. Иқтисодий ва ишлаб чиқариш муносабатлари. Қадимги Бақтрия, Хоразм ва Сўғдиёнанинг географик ўрни, табиати ва аҳолиси. Шаҳарлари. Хўжалиги. Ҳунармандчилик ва савдо. Авесто. Зардӯштийлик эътиқоди ва давлатчилик ғояси. Жамиятнинг диний–мафкуравий удумлари.

Аҳмонийлар салтанатининг ташкил топиши ва Ўрта Осиёни босиб олиши. Тўмарис ва Широқ. Фрада қўзғолони. Аҳмонийлар даври хўжалик ҳаёти. Шаҳарлар. Ҳунармандчилик ва савдо. Танга-пулларнинг тарқалиши.

Александр Македонскийнинг Марказий Осиёга юришлари. Спитамен қўзгалони. Македонскийнинг вафоти ва салтанатнинг парчаланиши. Эллин давлатларининг ташкил

топиши. Салавкийлар давлати. Марказий Осиё халқлари Салавкийлар ҳукмронлиги даврида.

Марказий Осиёning қадимги давлатлари

Юнон-Бақтрия давлати, худудининг кенгайиши ва равнаси. Юэчжилар хужуми ва Юнон-Бақтрияниң парчаланиши. Парфия. Қанғ давлати. Қанғ давлатининг ижтимоий тузуми, ҳўжалиги ва шаҳарлари. Довон (Фаргона) давлати. Хоразмда ижтимоий тизимнинг шаклланиши. Дехқончилик ва ҳунармандчилик. Маданият ва дин.

“Катта Юэчжи” давлат уюшмаси. Гуйшуван ҳокимлиги ва Куджула Кадфиз. Кушон салтанатининг ташкил топиши. Кушон, Хитой, Рим муносабатлари. “Буюк Ипак йўли” ва унинг аҳамияти. Савдо муносабатлари. Ҳўжалик ва шаҳарлар. Кушонлар даврида маданият ва дин.

IV–VIII асрларда Марказий Осиё

Марказий Осиёда илк ер эгалиги муносабатларининг шаклланиши (IV–VII асрлар). Хионийлар, Кидарийлар, Эфталийлар давлатлари. Марказий Осиёда “дехқонлар” табақасининг вужудга келиши. Кадиварлар, кашоварзлар, чокарлар. Хионийлар ва Сосонийлар давлати ўртасидаги муносабатлар. Эфталийлар даврида ижтимоий-иктисодий ва маданий ҳаёт.

Турк хоқонлигининг ташкил топиши. Турк хоқонлигининг бошқарув тартиби. Шарқий турк давлати ва ғарбий Турк хоқонлиги. Ғарбий хоқонликнинг кучайиши. Ижтимоий ҳаёт. VI–VII асрларда маъмурий бирликлар, мустақил ҳокимликлар.

VI–VII аср бошларида Арабистон ярим ороли ва араб қабилалари. Мухаммад(с.а.в.). Ҷаҳорёрлар. Марказий Осиёning араблар томонидан забт этилиши. Мовароуннахр ва Хурросон араб ҳалифалиги ҳукмронлиги остида. Араб ҳалифалиги истилосининг оқибатлари. Ислом дини ва унинг Марказий Осиёга тарқатилиши. Солиқ ва диний сиёsat. Халқ қўзғалонлари.

Мовароуннахр ва Хурросонда мустақил давлатларнинг ташкил топиши.

Мавзунинг манбалари. Мустақил давлатларнинг вужудга келишидаги тарихий шарт-шароитлар. IX асрнинг биринчи чорагида ҳалифаликдаги ижтимоий сиёсий аҳвол. Тоҳирийлар давлати. Саффорийлар давлатининг ташкил топиши. Сомонхудотлар. Марказлашган давлат бошқарувининг ташкил топиши. Сомонийлар даврида Моварауннахрда ижтимоий, иқтисодий ҳаёт. Сомонийлар ҳукмронлигининг тутатилиши.

VIII аср бошларида Еттисув Шарқий Туркистон ва Қашқарда яшовчи туркий қабилалар. Қораҳонийлар сулоласининг ҳокимиятга келиши. Қораҳонийлар даврида ижтимоий-иктисодий ҳаёт. Фазнавийлар давлатининг ташкил топиши. Фазнавийларнинг давлат бошқаруви тизими. Ўғуз давлатининг ташкил топиши. Қораҳитойларнинг хужуми. Фазнавийлар ва Салжуқийлар даврида ижтимоий-иктисодий ҳаёт.

Хоразмшоҳлар давлати. Қораҳитойлар билан кураш. Хоразмнинг Мовароуннахрдаги таъсир доирасининг кучайиши. Хоразмшоҳлар давлатининг инқирози.

IX–XII асрларда Мовароуннахр ва Хурросондаги маданий ҳаёт

Ўйғониш (Ренессанс) даври ривожи. Моддий ва маънавий маданиятнинг юксалишини таъминлаган шарт-шароитлар. XI–XII асрларда фан ва маданиятнинг юксак чўққига кўтарилиши. Буюк Ипак йўлининг фан ва маданият равнақидаги тутган ўрни. Хоразмдаги Маъмун академияси ва унинг фан ривожидаги аҳамияти. Буюк қомусий алломалар. Ҳадис ва фикҳ илми тараққиёти. Тасаввуф ва унинг ижтимоий ҳаётдаги ўрни. Суфийлик тариқатининг шаклланиши.

Марказий Осиёning мўғуллар томонидан босиб олиниши

XII–XIII асрнинг бошларида Мўгулистондаги қабилалар ва бирлашган мўғул давлатининг ташкил топиши. Давлатнинг ички тузилиши. Чингизхоннинг ҳарбий ислоҳати ва босқинчилик юришлари. Чингизхоннинг Мовароуннахрга хужуми. Мовароуннахр ва Хурросоннинг мўғуллар томонидан босиб олиниши. Жалолиддин Мангуберди. Хоразмшоҳлар давлати мағлубиятининг сабаблари. Мовароуннахр Чигатой улуси таркибида.

Мўғуллар истилосининг оқибатлари. Чигатой улусида ижтимоий ҳаёт. Чигатой сулоласи ҳукмронлигига барҳам берилиши. XIV–XV асрнинг биринчи ярмида маданий ҳаёт. Меъморчилик. Халқ оғзаки ижодиёти. Адабиёт ва санъат.

Амир Темур ва темурийлар давлати

XIV асрнинг 40–йилларида Чигатой улусидаги сиёсий аҳвол. Марказлашган Темур салтанатининг ташкил топиши.

Амир Темур буюк давлат арбоби. Амир Темурнинг жаҳон тарихида тутган ўрни. Амир Темур салтанатининг маъмурий ва ҳарбий тузилиши. Амир Темур “Тузуклари”.

Амир Темур вафотидан сўнг темурийлар ўртасидаги таҳт учун кураш ва Темур салтанатининг парчаланиши. Темурийлар даврида Мовароуннаҳр ва Хурросонда сиёсий ҳаёт.

Қишлоқ хўжалигининг аҳволи. Агар муносабатлар. Ерга эгалик қилиш шакллари. Ҳунармандчиликнинг ривожланиши. Ички ва ташки савдо. Халқаро савдо йўллари.

Амир Темур ва темурийлар даврида маданият. Илм–фан равнақи. Улуғбекнинг илмий мактаби. Мусулмон фикхшунослиги. Фалсафа ва мантиқ. Калом илми. Хаттотлик санъати. Миннатюра ва тасвирий санъати. Тиббиёт фанининг равнақи.

Меъморчилик ва қурилиш. Амир Темурнинг шаҳарсозлик борасидаги сиёсати.

Ўзбек хонликларининг ташкил топиши ва улардаги ижтимоий – иқтисодий, сиёсий, маданий ҳаёт

Темурийлар давлатининг инқизози сабаблари. Бобур ва Шайбонийлар ўртасидаги кураш. Шайбонийхон ҳукмронлиги даврида Мовароуннаҳр ва Хурросон. XVI асрнинг 40–50 йилларида Шайбонийлар ўртасида ўзаро курашлар. Абдуллахон II нинг ҳокимиятга келиши. Унинг ички ва ташки сиёсати. Бухоро шахрининг пойтаҳт сифатида юксалиши. Шайбонийлар сулоласининг инқизози. Маданият. Таълим, илм–фан, адабиёт ва тарихнавислик. Меъморчилик ва халқ амалий санъати.

Аштархонийларнинг ҳокимиятга келиши. Эрон–Бухоро–Ҳиндистон муносабатлари. Ғалаёнлар. Абулфайзхон даврида марказий ҳокимиятнинг заифлашуви. Эрон шохи Нодиршоҳ босқини. Аштархонийлар инқизози.

Бухоро хонлиги ҳудуди. Аҳолининг этник таркиби. Қишлоқ хўжалиги Бухоро хонлигига ер эгалиги. Ҳунармандчилик ички ва ташки савдо. Пул ислоҳотлари. Солиқ сиёсати.

Бухоро амирлиги. Молия, суд, маъмурий ва ҳарбий ислоҳатлар. Амирликнинг маъмурий тузилиши. Ижтимоий табақалар. Ҳарбий ва суд ишлари. Ҳунармандчилик, ички ва ташки савдо. Маданият ва дин. Таълим, илм–фан, адабиёт ва тарихнавислик.

Хива хонлигининг ташкил топиши. Шайбонийлар даврида Хива–Бухоро–Эрон муносабатлари. Кўхна Урганч, Янги Урганч ва Хива Хоразм пойтаҳтлари сифатида. Хива–Россия муносабатлари. Элбарсхон даврида Эрон шохи Нодиршоҳ ҳужуми. Хивада сиёсий парокандалик.

Қўнгирот иноқларининг ҳокимиятга келиши. Ислоҳотлар. Кенгаш (Девон) таъсис этилиши. Хива хонлигининг маъмурий тузилиши ва ижтимоий тизими. Ҳарбий, суд ва солиқ тизими. Иқтисодий ва маданий ҳаёт. Адабиёт, санъат ва дин.

Фаргонада мустақил давлатнинг тузилиши. Минглар сулоласининг ҳокимиятга келиши. Шоҳруҳбий ва унинг ворислари даврида Қўқон хонлиги. Тошкент беклигининг бўйсундирилиши. Қўқон хонлигининг давлат бошқарув тизими ва маъмурий тузилиши. Иқтисодий ҳаёт: ер–сув муносабатлари, қишлоқ хўжалиги, ҳунармандчилик, ички ва ташки савдо. Солиқлар ва суд тизими. Маданий ҳаёт: таълим, илм–фан, адабиёт, тарихнавислик, меъморчилик ва амалий санъат.

XVI–XIX аср биринчи ярмида Қорақалпоқлар. Қорақалпоқ уруғларининг жойлашуви. Қорақалпоқларнинг хўжалик ҳаёти. XIX асрнинг 20–40 йилларида қопақалпоқлар. Савдо ва ҳунармандчилик. Қорақалпоқлар ижтимоий турмуш тарзи, маданият ва таълим.

Марказий Осиё хонликларини Россия империяси томонидан босиб олиниши ва мустамлакачиларга қарши халқ ҳаракатлари

Россия империясининг Марказий Осиё хонликларга қарши экспанцияси сабаблари. Марказий Осиё масаласида инглиз-рус муносабатлари. Қўқон хонлиги худудларидағи дастлабки ҳарбий ҳаракатлар. Оренбург генерал-губернаторлиги таркибида Туркистон вилоятининг ташкил этилиши.

Тошкентга юриш, шаҳарнинг эгалланиши. Генерал М.Г.Черняев томонидан “Тошкентни Россия тассаруфига ўтиши тўғрисидаги” сулҳ шартномаси моҳияти.

Россия империяси ва Бухоро қўшинлари ўртасидаги дастлабки ҳарбий тўқнашув. Россия–Бухоро сулҳ шартномалари. 1873 йил Хива хонлигига қарши юриш. Гандимиён шартномаси.

Туркистон генерал–губернаторлигининг ташкил этилиши. Россия империясининг Туркистондаги мустамлака маъмурий-бошқарув сиёсати. Туркистон ўлкасини бошқариш Низоми. Туркистон ўлкасида мустамлака шароитида ижтимоий-иктисодий ва сиёсий ҳаёт. Қўқон хонлигининг тугатилиши. Туркистон генерал–губернаторлигининг таркибида Фарғона вилоятининг ташкил этилиши.

1892 йилги Тошкентда “Вабо исёни”. 1898 йил Андижон қўзғалони. Бухоро амиригига ва Хива хонлигига ҳалқ норозилик ҳаракатларининг ўсиб бориши.

Туркистон генерал–губернаторлигининг маориф соҳасидаги сиёсати. Мустамлакачилик шароитида Туркистон ўлкасида илм–фан. Ўлкани илмий асосда ўрганилиши. Туркистон ўлкасида миллий маданият мусика, тасвирий санъат. Матбуотнинг вужудга келиши. Мустамлакачилик шароитида миллий адабиёт, ижтимоий–фалсафий қарашлар: Аҳмад Дониш, Мукумий, Завқий, Аваз Ўтар ва бошқалар ижоди.

XX аср бошларида Туркистонда ижтимоий–иктисодий сиёсати

XX аср бошларида Туркистонда ижтимоий ҳаёт. Темир йўллар курилиши ва унинг иқтисодиётга ижобий таъсири. Туркистонда саноат ишлаб чиқариш. Россия монополистик капиталининг ўлка иқтисодиётига кириб келиши ва ўлка иқтисодиётидаги Россия монополистик мавқеининг кучайиши. Саноат ишчиларининг шаклланиш жараёни.

Ўлкада пахта майдонларининг кенгайиши. Ерсиз дехқонлар ёнланма ишчилар армиясининг дастлабки намоёндалари сифатида.

Жадидчилик ҳаракатининг вужудга келиши. Жадидчилик ҳаракати намоёндалари ва уларнинг миллий уйғонишда ва ўзликни англашда тутган ўрни. Мунавварқори Абдурашидхонов, Абдулла Авлоний, Беҳбудий ва бошқалар фаолияти. Жадидларнинг сиёсий қарашлари. Туркистон ўлкасида янги сиёсий партия ва ташкилотлар. Социал демократик гояларнинг Туркистон ўлкасига кириб келиши.

1910 йил Бухорадаги сиёсий воқеалар ва унинг сабаблари. Бухоро ва Хивада маърифатпарварлик, янги фикр ва дунёқарашнинг ривожланиши «Ёш Бухороликлар» ва «Ёш хиваликлар» ҳаракати. 1916 йил миллий озодлик курашининг Бухоро ва Хивага таъсири.

Биринчи жаҳон урушининг Туркистон ўлкасига таъсири. Туркистон ўлкасида ижтимоий-иктисодий ва сиёсий ҳаёт. Мустамлака зулмнинг кучайиши. 1916 йил 25 июндаги подшо фармони ва унинг моҳияти. Туркистон ўлкаси маҳаллий ҳалқларининг фармонга муносабати. 1916 йил қўзғалонининг турли вилоятлардаги ўзига хос хусусиятлари. Россияси империяси милий-озодлик ҳаракатини бостириш учун кўрилган чора тадбирлар.

Россия империясининг қорақалпоклар борасидаги сиёсати. XIX аср охири XX аср бошларида Амударёнинг чап қирғогида яшовчи қорақалпокларнинг ижтимоий-иктисодий аҳволи. XIX аср охири XX аср бошларида қорақалпок ҳалқининг маданий ҳаёти. 1916 йил миллий озодлик кураши даврида қорақалпоклар.

Туркистонда совет бошқарув тизимининг ўрнатилиши, ижтимоий-иқтисодий соҳадаги ўзгаришлар ва маданий хаёт

1917 йил бошларида Россиядаги сиёсий вазият, Петрограддаги инқилобий воқеаларнинг Туркистонга таъсири. Ўлкада қўшҳокимиятнинг таркиб топиши. Советларнинг тузилиши, Туркистон комитети ва унинг фаолияти. Тошкент совети, Миллий демократия, жадидлар ҳаракати, маҳаллий жамоат ташкилотларининг тузилиши ва фаоллашуви. Халқ вакилларининг биринчи мажлиси. “Шўрои ислом” ташкилотининг тузилиши ва унинг фаолияти. Ишчи ва солдат депутатлари Советларининг I Туркистон ўлка съездига. Мусулмонларнинг Тошкентда ўтказилган Бутунтуркистон съездига ва унда кўрилган масалалар. Бутунтуркистон мусулмонларининг II Ўлка съездига. “Иттифоқи муслимий”нинг тузилиши. Ўлкада октябрь тўнтаришининг амалга оширилиши, шаҳар ва туманларда совет ҳукуматининг ўрнатилиши.

Тошкентдаги Халқ Комиссарлари Советининг ташкил этилиши ва фаолияти. Туркистон Муҳториятининг тузилиши. Сиёсий курашлар. Туркистон Муҳториятининг совет ҳукумати томонидан тор—мор этилиши. Туркистон АССРнинг ташкил этилиши ва бошқарув ҳусусиятлари. Советларнинг дастлабки иқтисодий тадбирлари ва уларнинг оқибатлари.

Туркистон ўлкасида совет ҳокимичтига қарши қуролли ҳаракатларнинг бошланиши, унинг сабаблари. Сиёсий вазият. Ҳаракатнинг кучлари ва босқичлари.

Ўлкада совет бошқарув тизимининг мустаҳкамланиши. Молия, саноат тармоқлари, транспорт, хунармандчиликдаги ўзгаришлар. Иқтисод соҳасидаги янги чора тадбирлар. Янги иқтисодий сиёсат (ЯИС), Туркистон Иқтисодий Кенгаси (Турк ЭКОСО)нинг тузилиши. Аграр соҳадаги ўзгаришлар, саноат корхоналари фаолияти. Совет ҳукумати иқтисодий сиёсатининг мустамлакачилик моҳияти. 1917–1924 йиллардаги маънавий-маданий жараёнлар.

1917–1920 йилларда Бухоро амирлиги ва Хива хонлигидаги ижтимоий – иқтисодий аҳвол. Амирлик ва хонликда вазиятнинг кескинлашиб бориши. 1920–1924 йилларда Бухоро ва Хоразмдаги ижтимоий-сиёсий жараёнлар, Бухоро ва Хоразм Халқ Совет республикаси тузилганлигини эълон қилиниши. Халқ ҳўжалигининг аҳволи, аҳолининг турмуш даражаси. “Ёш хоразмликлар” ва “Ёш бухороликлар” ташкилоти фаолияти. Бухоро ва Хоразм Халқ Совет республикасида амалга оширилган ижтимоий-иқтисодий тадбирлар, уларнинг оқибатлари.

Ўрта Осиё – Туркистон халқларининг ягона ва умумий ватани, тарихан таркиб топган учта (Туркистон, Бухоро ва Хоразм) давлатларини марказ томонидан тугатиб, ўрнига янги давлат тузиш ғояси. ТАССРни бўлиб ташлаш, Бухоро ҳамда Хоразм Халқ Совет Республикаларини тузиш учун РКП(б) МК ҳамда Турккомиссия томонидан ўтказилган тадбирлар. Ўрта Осиё бюроси (Средазбюро)нинг роли. Ўрта Осиёни чегаралаб бўлиш ва миллий республикалар тузиш масаласининг муҳокама қилиниши. Миллий-ҳудудий чегараланиш. Ўзбекистон ССРнинг тузилиши. Ўзбекистон ССР СССР таркибидаги иттифоқдош республика.

1917–1918 йилларда Туркистон ўлкасининг Амударё бўлимидаги сиёсий жараёнлар. Ижтимоий-иқтисодий вазият. Ер муносабатлари. “Ҳарбий коммунизм” сиёсати. 1917–1924 йилларда Қорақолпоғистонда совет ҳокимияти бошқарув тизимининг маъстаҳкамаланиши ва унинг миллий сиёсати. Қорақолпоғистон муҳтор вилоятининг тузилиши (1925 февраль).

Ўзбекистон 1925–1941 йилларда

Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий ривожланиши. СССРда бошқарувнинг маъмурий–буйруқбозлик тузумининг қарор топиши ва мустаҳкамланиши. Ўзбекистон ССРнинг янги Конституциясини қабул қилиниши ва унинг республикада маъмурий–буйруқбозлик тизимини мустаҳкамлашдаги роли. Мустабид тузумнинг қатағонлик сиёсати. “Ўн саккизлар гурухи”, “Иногомовчилик”, “Қосимовчилик”. Партия, совет ҳўжалик ходимлари, ҳарбийлар, зиёлилар, руҳонийлар, ишчилар ва колхозчилар орасида ҳам “тозалаш” ишларини ўтказилиши. Ўзбекистонда ижтимоий-иқтисодий ўзгаришлар. Қишлоқ ҳўжалиги, жамолаштириш сиёсати ва унинг оқибатлари. XX аср 20–йилларнинг

иккинчи ярми – 30 йилларда Қорақалпоғистондаги ижтимоий–иктисодий, сиёсий ва маънавий жараёнлар.

Халқ таълими, маориф соҳасида бажарилган ишлар, мактаб қурилиши. Халқ таълимига буйруқбозлик нуктаи назаридан туриб ёндашувнинг кучайиб бориши. XX аср 30–йилларнинг бошларида ёзувчи ва адиллар фаолияти, уларнинг асарлари. Ўзбек хотин қизларини ўртасида олиб борилган ишлар ва муаммолар. “Хужум” кампаниясининг ўтказилиши. Хотин–қизлар меҳнатининг ижтимоий–иктисодий муаммолари. Совет давлати томонидан “катта қиргин”нинг амалга оширилиши, қатағон сиёсатининг асоратлари (1937–1938 йиллар). Ўзбекистоннинг XX аср 20–30 йиллардаги халқаро алоқалари. Илмий–маданий алоқалар. Халқаро алоқаларнинг чекланиши.

Ўзбекистон Иккинчи жаҳон уруши йилларида (1941–1945 йиллар)

Урушнинг бошланиши, сабаблари. Умумий ҳарбий сафарбарлик. Урушнинг оғир йилларида ўзбек халқининг маънавий–аҳлоқий ҳусусиятлари ва инкорпарварлигининг ёрқин намоён бўлиши. Республика ижтимоий–иктисодий салоҳиятини урушга сафарбар этилиши – фронтга сафарбар қилингандардан тузилган миллӣ бригадалар. Иккинчи жаҳон урушида Қорақалпоғистон республикаси меҳнаткашларининг фаол иштироки. Фронтга юборилган қишлоқ ҳўжалик махсулотлари. Аҳолининг моддий ва майший ахволи. Мудофаа учун шахсий жамғармалар. Эвакуация қилингандар аҳолига ҳамда жангчилар оиласига гамхўрлик ва меҳрибонлик. Депортация масаласи. Депортация қилингандарни ўзбекистондаги ҳаёти. Уруш йилларида фан ва маданият. Фанлар Академияси ва илмий текшириш институтларининг фаолияти. Адабиёт ва санъат.

Совет давлатида маъмурий буйруқбозлик тузумининг кучайиши ва инқирози даврида Ўзбекистон (1946–1991 й.)

Мавзу тарихшунослиги. Урушдан кейинги йилларда Ўзбекистоннинг иктисодий ҳаёти. Саноат ва транспорт. Янги саноат шаҳарларининг вужудга келиши.

Республиканинг аграр ҳўжалиги. Мирзачўл, Марказий Фарғона, Қарши, Шеробод ва бошқа худудларда кўрик ва бўз ерларнинг ўзлаштирилиши.

Ўзбекистондаги демографик жараёнлар ҳусусиятини совет ҳокимияти томонидан эътиборга олинмаганлигининг оқибатлари. “Соҳта урбанизациялаштириш”.

Ўзбекистонда XX асрнинг 50–70–йилларда ўтказилган иктисодий ислоҳотлар, уларнинг самарасизлиги. Иктисодиётнинг бир томонлами, хомашё етиштириш томон ўйналтирилиши. Пахта яккаҳокимлигининг оқибатлари, экологик ҳолатнинг бузилиши. Орол фожиаси.

XX асрнинг 50–80–йилларда республиканинг маданий ҳаёти. Илм–фан. Адабиёт ва санъат. Таълим–тарбия ва турмуш. Олий ва ўрта маълумотли мутахассислар тайёрлаш.

Маънавий ҳаётда мағкуравий чеклашлар, буйруқбозликнинг кучайиши. Халқни миллӣ қадриятлар, маънавий меросдан бегоналаштириш, ўзбек тилини қўллашда камситиш ҳоллари. Ижтимоий фанлар. Адабиёт ва санъат асарларида, радио ва телевидение, кино ва театр фаолияти, уларда реал ҳаётдан чекиниш ҳоллари. Ташки иктисодий ва маданий алоқалар. Шароф Рашидов–давлат ва жамоат арбоби. XX аср 80–йилларнинг ўрталарида СССРнинг ижтимоий–сиёсий, иктисодий, маънавий ҳаётида инқирозли вазиятнинг янада кескинлашуви.

“Қайта қуриш” концепцияси ва унинг чекланганлиги. “Қайта қуриш” йилларида Ўзбекистонда ижтимоий–сиёсий ҳаёт. “Пахта иши”, “Ўзбеклар иши” ва уларнинг салбий оқибатлари.

Иктисодиётни ислоҳ қилиш йўлидаги уринишлар, унинг барбод бўлиши, сабаблари. Фарғона фожеаси.

XX аср 1980 йилларнинг охирларида И.А.Каримовнинг Ўзбекистон Компартияси Марказий қўмитасига биринчи котиб этиб сайданиши. Республика ижтимоий–сиёсий ҳаётида ўзгаришларнинг бошланишида давлат раҳбарининг сабит қадамлик билан олиб борган ҳаракатлари. Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримовнинг “Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида” асари мустақилликка эришиш йўлидаги муҳим тарихий манба. Кадрлар сиёсатида миллӣ манфаатлар устуворлигининг ўсиб бориши.

“Пахта иши”нинг қайта кўрилиши ва тарихий адолатнинг тикланиши. Ўзбекистон Республикаси “Давлат тили ҳақида”ги қонуннинг қабул қилиниши.

1990 йил февраляда Ўзбекистон Олий Кенгашига ўтказилган сайловлар. Ўзбекистонда Президентлик лавозимининг таъсис этилиши. И.А.Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси биринчи Президенти этиб сайланиши. Мустақиллик Декларациясининг қабул қилиниши ва унинг аҳамияти.

1991 йил август воқеалари, марказ давлатчилиги танглиги ва СССРнинг таназзулга юз тутиши.

Ўзбекистонда давлат мустақиллигининг қўлга киритилиши. Демократик хукукий давлат ва фуқаролик жамияти асосларининг барпо этилиши

1991 йил 31 август Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги тўғрисидаги масаланинг Олий Кенгашнинг навбатдан ташқари VI сессиясида муҳокама қилиниши, сессияда қабул қилинган Баёнотда Ўзбекистон давлат мустақиллигининг эълон қилиниши ва унинг тарихий аҳамияти.

1991 йил 29 декабрдаги референдум ва умумхалқ томонидан Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг маъқулланиши.

Умумхалқ сайловида И.А.Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Президенти этиб сайланиши.

Сиёсий ислоҳотлар. Давлат ҳокимияти тизимида Президентлик бошқарувининг жорий этилиши. Вазирлар Маҳкамаси, унинг ижро этувчи ҳокимиятнинг муҳим бўғини сифатидаги ўрни. Давлат мустақиллигини таъминловчи Мудофаа ва Ташқи ишлар вазирлеклари, Миллий хавфсизлик хизмати, Давлат божхона ва Солиқ қўмиталарининг тузилиши. Халқ хўжалиги тизими бошқарувидаги ислоҳотлар.

Ислоҳотлар сиёсатида маънавий мезонлар ҳал қилувчи омил сифатида. Давлат ҳокимиятининг миллий, хукукий, демократик асосларининг барпо этилиши. Қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимияти тармоқларининг шаклланиши. Ўзбекистон кўпартиявийлик тизимида асос солиниши, дастлабки асосий партияларнинг шаклланиши.

Мустақиллик шароитида Ўзбекистон парламенти. Олий Мажлиснинг кўпартиявийлик асосида шаклланиши. Икки палатали парламент тузиш тўғрисидаги референдум. Демократик жамиятга хос сайлов тизимининг барпо этилиши.

Мамлакатда демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси. Олий Мажлис қонунчилик палатаси ва Сенатнинг асосий вазифалари. Депутатлик назорати ва қонунлар ҳаётйлигини таъминлашнинг чора-тадбирлари. 2015 йилда ўтказилган сайловлар ва уларнинг натижалари.

Суд ҳокимияти ислоҳотлари. Ўзбекистонда суд ҳокимияти тизими, унинг такомиллаштирилиши. Суд тизимининг либераллаштирилиши.

Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари - вилоят, шаҳар, туман ҳокимиятларининг ташкил топиши, уларнинг вазифалари ва фаолияти.

Ўзбекистонда очиқ фуқаролик жамияти асосларининг яратилиши. “Кучли давлатдан-кучли жамият сари” концепциясини изчил амалга оширишга киришилиши.

Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқарув органларининг ташкил этилиши. Фуқаролар йигини, қишлоқ, овул, маҳалла оқсоқоллари кенгашларининг тузилиши, вазифалари, фаолияти.

Сиёсий партиялар. Жамиятда кўпартиявийликнинг қарор топиши. Жамоат бирлашмалари, уларнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги ўрни.

Миллий сиёsat. Миллатларо тинчлик ва тотувликнинг таъминланиши.

Оммавий ахборот воситалари. Оммавий ахборот воситаларининг жамиятни демократлаштиришдаги ўрни ва аҳамияти.

Конституция хавфсизлик ва барқарорликнинг кафолати. Барқарор ривожланиш тушунчаси. Хавфсизлик тизимининг асосий элементлари. Замонавий таҳдидлар. Минтақавий хавфсизлик муаммолари. Миллий хавфсизлик ва давлат чегаралари дахлсизлигини таъминлаш зарурияти. Ўзбекистон Қуролли кучлар ва чегара қўшинларининг ташкил этилиши. Миллий хавфсизлик ва давлат мудофаа қобилиятининг

мустаҳкамланиши борасида амалга оширилаётган тадбирлар. ИИВ ва ФВВ тизимидағи ислоҳотлар. Ахборот ҳавфсизлиги. Ўзбекистоннинг МДҲ, ШХТ ва НАТО билан минтақавий ҳавфсизликни таъминлаш борасидаги ўзаро ҳамкорлиги. Ўзбекистоннинг ҳавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш, минтақада тинчлик ва осойишталикини сақлаб қолишга оид сиёсати.

2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегияси ва унда белгиланган вазифалар.

Мустақиллик йилларида Ўзбекистоннинг иқтисодий, маънавий-маданий тараққиёти

Ўзбекистон Республикасининг бозор муносабатларини шакллантириш йўли. Тараққиётнинг “Ўзбек модели”. Унинг тамойиллари. Ўзбекистоннинг ўзига хос ва ўзига мос тараққиёт йўлининг жаҳон ҳамжамияти томонидан эътироф этилиши.

Иқтисодий ислоҳотлар, унинг стратегияси, устувор йўналишлари ва босқичлари. Бозор муносабатларини ҳуқуқий жиҳатдан таъминловчи қонунлар, меъёрий ҳужжатлар мажмуининг яратилиши.

Давлат мулкни хусусийлаштириш механизмининг яратилиши. Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш. Кўп укладли иқтисодиётнинг барпо этилиши. Мулкдорлар синфининг шаклланниши ҳамда кичик ва ўрта тадбиркорликнинг ривожланиши.

Бозор инфратузилмасининг шаклланниши. Мустақиллик шароитида иқтисодиётда амалга оширилган чуқур таркибий ўзгаришлар. Ёқилғи мустақиллигининг таъминланиши. Кончилик саноатининг ривожланиши. Саноатнинг диверсификация қилиниши ва ишлаб чиқарishнинг янги тармокларини вужудга келиши.

Ўзбекистоннинг замонавий автомобиль ишлаб чиқарувчи мамлакатлар қаторига кўшилиши. “ЎзДЭУ авто”.

Агарар ислоҳотлар. Мулкий муносабатларнинг ўзгариши. Ширкат, дехқон, фермер хўжаликларининг вужудга келиши. Қишлоқда бозор инфратузилмасининг яратилиши. Фалла мустақиллигига эришилиши.

Ўзбекистоннинг кучли ижтимоий сиёсати. Ижтимоий барқарорликнинг таъминланиши. Мустақиллик йилларида маънавий ҳаёт. Маънавий қадриятларнинг тикланиши. И.А.Каримовнинг “Юксак маънавият - енгилмас куч” асарида жамият ҳаётида маънавиятнинг ўрни таърифи ва унинг аҳамияти. 2015 йил “Ўрта асрлар Шарқ алломалари ва мутафаккирларининг тарихий мероси, унинг замонавий цивилизация ривожидаги роли” мавзуидаги ҳалқаро конференция ва унинг тарихий аҳамияти.

Диний қадриятлар ва ислом маънавиятининг тикланиши. Наврӯз, Рўза ва Қурбон хайитларининг байрамона нишонланиши. Республикада давлат ва диннинг ўзаро муносабати, унинг асосий тамойиллари.

Ўзбекистоннинг миллий истиқлол ғояси, уни аҳоли онгига сингдириш зарурати. Миллий истиқлол ғояси ва мафкурасининг келажакка ишонч ва адрлат туйгуларини шакллантиришдаги аҳамияти. Ўзбекистонда миллатлараро муносабатлардаги барқарорлик ва диний бағрикенглик (толерантлик).

Ўзбекистон Республикасида “Таълим тўғрисида”ги қонун ва “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг қабул қилиниши, унинг аҳамияти. Ўзбекистонда таълим соҳасида амалга оширилган ислоҳотларнинг жаҳон миқёсидаги эътирофи. Таълим соҳаси бўйича 2012 йил февралдаги ҳалқаро анжуман.

Соғлиқни сақлаш соҳасидаги ислоҳотларнинг умумжаҳон аҳли томонидан эътирофи. Соғлом она – соғлом бола дастури. 2011 йил ноябрда соғлиқни сақлаш масаласи бўйича ҳалқаро анжуман.

Ўзбекистонда илм-фаннинг ривожланиши, интеллектуал салоҳиятнинг ўсиши. Маданият ва санъатнинг ривожланиши. Спорт равнақи. Ёш авлодни спорт-соғломлаштириш ишларига кенг жалб этиш. Болалар спортини ривожлантириш борасидаги чора-тадбирлар. Мустақиллик йилларида жисмоний тарбия ва спорт соҳасида амалга оширилган ишлар. Ўзбекистон спортчиларининг муваффақиятлари.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг академиклари фаолиятини янада такомиллаштириш ва рағбатлантириш чора-тадбирлари.

Ўзбекистонда фан, таълим, спорт соҳаларини ривожлантирилиши. Туризм соҳаси ривожи.

Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашуви

Ўзбекистоннинг географик-сиёсий имкониятлари. Унинг Марказий Осиё мамлакатлари орасида тутган ўрни.

Тинчликсевар мустақил ташқи сиёсат асосларининг ишлаб чиқилиши, унинг тамойиллари. Ўзбекистон давлат мустақиллигининг жаҳондаги нуфузли давлатлар томонидан тан олиниши.

Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига қўшилиши. Ўзбекистон Республикасининг БМТ, ЕХХТ га аъзо бўлиши ва улар билан кўп томонлама ҳамкорликнинг йўлга қўйилиши ва кенгайиб, чукурлашиб бориши. Шанхай ҳамкорлик ташкилоти.

Республиканинг халқаро ихтисослашган иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий ташкилотлар билан алоқалари.

Ўзбекистон бутун маърифатли дунё, халқаро ҳамжамият билан тинч-тотув, эркин ва фаровон ҳаёт кечириш, ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилиш тарафдори эканлиги. Ўзбекистоннинг хорижий мамлакатлар билан ҳамкорлиги.

Ўзбекистоннинг МДҲ давлатлари билан кўп томонлама ва икки томонлама алоқалари.

Ўзбекистоннинг Марказий Осиёдаги мамлакатлар билан кўп томонлама ва икки томонлама ҳамкорлиги.

Халқаро терроризм ва маънавий таҳдидларга қарши курашда Ўзбекистоннинг тутган ўрни.

Ўзбекистон ташқи сиёсатида иқтисодий омилларнинг муҳим ўрни. Ўзбекистонда қабул қилинган ўзига хос ислоҳот ва модернизация моделининг ҳаётий эканлиги.

Хорижий сармоялар, технологияларнинг Ўзбекистонга кириб келиши, қўшма корхоналарнинг ташкил топиши ва уларнинг фаолияти.

Ўзбекистоннинг БМТ, ШХТ, НАТО ва бошқа ташкилотлар билан Марказий Осиёда хавфсизликни таъминлаш бўйича ҳамкорлиги.

Афғонистон муаммолини ҳал қилишдаги Ўзбекистоннинг ташаббуслари. Марказий Осиёнинг ядро қуролидан холи ҳудуд деб эълон қилиниши.

Ўзбекистоннинг экологик сиёсати. Терроризм, гиёхвандлик ва одам савдоси иллатларига қарши курашда Ўзбекистон Республикасининг фаолияти.

Ўзбекистон Республикасининг ташқи сиёсати концепцияси.

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг минтаقا ва халқаро миқёсда Ўзбекистоннинг ташқи сиёсати, халқаро тинчлик ва барқарорликни таъминлаш, экологик вазиятни яхшилаш бўйича тутган сиёсати.

Ўзбекистон тарихи бўйича номдор стипендия талабгорлари имтиҳон саволлар мажмуаси

1. И.А.Каримовнинг “Тарихий хотирасиз келажак йўқ” асарида Ўзбекистон тарихининг долзарб назарий масалаларининг ёритилиши.
2. Ўзбекистон тарихининг назарий – методологик асослари.
3. Ўрта Осиё халқлари тарихини мустақиллик йилларида янгича даврлаштириш масалалари.

4. Ўрта Осиё тарихида қадимги давр тарихини даврлаштириш ва унинг асосий хусусиятлари.
5. Ўрта Осиё мезолит даврида. Ибтидоий хўжаликдаги ўзгаришлар. Ўрта Осиёда уругчилик жамоаси.
6. Ўзбекистонда неолит даври ёдгорликлари. Энеолит даврида Ўрта Осиё.
7. Ўрта Осиёда бронза давр. Маконлар ва моддий маданият. Ўрта Осиёда илк темир даври.
8. “Авесто”. Зардўштийлик таълимоти ва унинг жаҳон цивилизациясида тутган ўрни.
9. Ўрта Осиёда илк шаҳар маданиятининг пайдо бўлиши.
10. Ўрта Осиёда илк давлат тузилмаларининг шаклланиши, шарт–шароитлари ва омиллари.
11. Аҳамонийларнинг Ўрта Осиёни босиб олиши.
12. Александр Македонскийнинг Ўрта Осиёга ҳарбий юришлари ва Ўрта Осиёда эллин–македон давлатларининг ташкил топиши. Эллин маданиятининг ўзига хос хусусиятлари ва унинг Ўрта Осиёга ёйилиши.
13. Сўғдиёна ва Бақтрия Салавкийлар ҳукмронлиги даврида.
14. Юонон – Бақтрия давлати. Юечжи қабилаларининг Ўрта Осиёга кириб келиши.
15. Кушонлар даврида ижтимоий – иқтисодий ва маданий ҳаёт.
16. Қадимги ёзувлар.
17. Буюк ипак йўлининг шаклланиши ва ривожланиши. Халқаро муносабатлар.
18. Илк ўрта асрларда Хионийлар ва Кидарийлар.
19. Эфталитлар давлати. Ижтимоий – иқтисодий ҳаёт. Ерга эгалик муносабатларининг шаклланиши.
20. Туркий ҳукмронлик даврида Ўрта Осиё.
21. Араб ҳалифалигининг Ўрта Осиёда юргизган сиёсати. Араб ҳалифалиги ҳукмронлигига қарши халқ – озодлик курашлари. Муқанна қўзголони. Абу Муслим ҳаракати.
22. Тохирийлар ҳукмронлиги даврида Мовароуннаҳр ва Хурросон.
23. Сомонийлар давлати, ижтимоий–сиёсий жараёнлар. Сомонийлар давлати давлат бошқаруви.
24. Мовароуннаҳрда Қорахонийлар ҳукмронлигининг ўрнатилиши.
25. Салжуқийлар давлати. Султон Санжар фаолияти.
26. XII – XV асрларда Ўрта Осиёда этник жараёнлар ва ўзбек адабий тилининг шаклланиши.
27. IX–XII асрларда Ўрта Осиё маданий юксалишини таъминлаган омиллар. Илм–фан ривожланиши.
28. Ислом дини таълимотини ривожланишида Ўрта Осиёлик алломаларнинг қўшган ҳиссаси.
29. Хоразмшоҳлар давлатида бошқарув ва сиёсий тизим.
30. Хоразмшоҳлар давлатининг мўгуллар истилоси арафасидаги дипломатик алоқалари.
31. Ўрта Осиёга мўгуллар босқини. Чигатой улусининг ташкил топиши.
32. Жалолиддин Мангубердининг сиёсий фаолияти.
33. Хоразм Маъмун Академияси. Мустақиллик йиллари Маъмун Академиясининг қайта тикланиши.
34. Ўрта Осиёлик алломаларнинг гарб олами илмига таъсири.
35. XIV асрнинг иккинчи ярмида Мовароуннаҳрдаги сиёсий вазият. Амир Темурнинг ҳокимият тепасига келиши.
36. Амир Темурнинг ҳарбий юришлари. Империянинг ташкил топиши.
37. Темур гузуклари. Амир Темур давлатининг тузилиши ва унинг ўзига хос хусусиятлари. Конунчиллик тизимининг барпо этилиши ва унинг давлат бошқарувидаги ўрни.
38. Амир Темур давлатида илм – фан ривожи. Амир Темур даври тарихнавислиги. Амир Темур ва темурийлар ҳукмронлиги даврида дипломатик алоқалар.
39. Халил Султон Мирзонинг ҳокимият тепасига келиши ва унинг давлат бошқаруви.

40. Мирзо Улугбекнинг ҳокимият тепасига келиши, унинг илмий қарашлари ва Самарқанддаги илмий издошлари.
41. Алишер Навоий – буюк давлат арбоби ва маданият ҳомийси, унинг тарих илмига кўшган хиссаси.
42. XIX аср ўрталарида ўзбек хонликларининг ижтимоий–сиёсий аҳволи ва ўзаро муносабатлари.
43. Мовароуннахр ва Хурсон Шайбонийлар ҳукмронлиги даврида. Ижтимоий–иқтисодий, сиёсий ва халқаро муносабатлар.
44. Муҳаммад Шайбонийхоннинг Эрон шоҳи билан муносабатлари.
45. Шайбонийлар давлати Абдуллахон II даврида.
46. Аштархонийларнинг ҳокимият тепасига келиши. И момқулихон. Эрон билан муносабатлар.
47. Аштархонийлар даврида маданий ҳаёт.
48. Бухоро амирлигининг ташкил топиши. Амир Ҳайдар. Бухоро амирлиги ва Кўқон хонлиги ўртасидаги муносабат.
49. Абулғозихон ҳукмронлиги даврида Хива хонлиги. XVIII – XIX асрда Кўқон хонлигига маданий ҳаёт.
50. Марказий Осиёнинг Россия империяси томонидан босиб олинишининг асосий сабаблари. Марказий Осиё масаласида Англия ва Россия ўртасидаги рақобат.
51. Россия империяси қўшинлари томонидан Тошкентнинг босиб олиши.
52. Россия империясига қарши Жиззах, Ўратепа жанглари. Бухоро амирлигининг Россия империяси вассалига айлантирилиши.
53. Россия империяси қўшинларининг Кўқон хонлиги худудларига ҳужуми. Кўқон хонлигининг босиб олиниши ва хонликнинг тугатилиши.
54. Туркистон генерал–губернаторлигининг ташкил топиши. 1886 йил “Туркистон ўлкасини бошқариш ҳақидаги низом” ва маъмуриятчиликнинг кучайиши.
55. Хива хонлигини Россия империяси томонидан истило қилиниши. Гандимиён шартномаси.
56. Хива хонлиги Россия империяси зулми остида.
57. Россия империясининг Туркистонда аграр сиёсати ва унга қарши халқ ғалаёнлари.
58. Россия империясининг Туркистонда мустамлака сиёсати.
59. Ўрта Осиёда рус–тузем мактабларининг ташкил этилиши. Миллий маорифга муносабат.
60. Россия империясининг Ўрта Осиёда маориф, фан ва маданият соҳасидаги мустамлакачилик сиёсати.
61. Россия империясининг Ўрта Осиёга ахолини кўчириш сиёсати ва унинг оқибатлари.
62. Россия империяси ҳукмронлиги даврида Туркистонда солик ва мажбуриятлар. Россия империяси ҳукмронлиги йилларида Туркистонда маҳфий сиёсий полициянинг ташкил этилиши ва унинг вазифалари.
63. 1892 йил Тошкент қўзғолоннинг келиб чиқиш сабаблари ва унинг бостирилиши.
64. Россия империясининг мустамлака сиёсатига қарши кўтарилган Андижон (Дукчи Эшон) қўзғолони ва унинг оқибатлари.
65. XX аср бошларида Туркистон. Ижтимоий – иқтисодий вазиятнинг оғирлашиши.
66. XIX аср иккинчи ярми ва XX аср бошларида Қорақалпогистон.
67. 1916 йил миллий озодлик ҳаракати ва унинг тарихий аҳамияти.
68. XX аср бошларида Туркистонда ижтимоий – сиёсий аҳвол. Жадидчилик гояси. Исмоил Фасипали. Туркистон ўлкасида жадид мактаблари.
69. Убайдулла Асадуллахўжаев ва Мунаввар қорининг Туркистон жадидчилик ҳаракатидаги роли. Жадидчилик ҳаракатида таълим ва тарбия масалалари.
70. Туркистонда жадид матбуоти тарихи.
71. 1917 йил феврал инқилоби ва унинг Туркистонга таъсири.
72. 1917 йил октябр давлат тўнтариши ва совет ҳокимиятининг ўрнатилиши.
73. Туркистон Муҳториятининг ташкил этилиши. Муҳториятдаги сиёсий вазият ва унинг тугатилиши.

74. Туркистанда совет ҳокимиятига қарши қуролли ҳаракатнинг кучайиши.
75. ТАССРнинг ташкил топиши ва унинг аҳамияти.
76. Совет ҳокимиятининг 1921–1922, 1925–1929 йилларда амалга оширилган ер–сув ислоҳотлари, унинг Ўзбекистонда амалга оширилиши.
77. Хива хонлиги ва Бухоро амирлигининг қизил армия томонидан тугатилиши. ХХСР ва БХСРнинг ташкил топиши. Республикаларда ижтимоий – иқтисодий, маданий ўзгаришлар.
78. Ўрта Осиёда миллий – ҳудудий чегараланишнинг ўтказилиши ва унинг оқибатлари. ЎзССРнинг ташкил топиши.
79. Янги иқтисодий сиёsat. (НЭП). Иқтисодий ҳаётда янги ўзгаришларининг пайдо бўлиши.
80. Ўзбекистонда совет давлатининг қулоқлаштириш сиёsatи ва унинг оқибатлари.
81. XX аср 20–40 йиларида Ўзбекистоннинг марказлашган ҳалқ хўжалиги тизимиға киритилиши ва унинг оқибатлари
82. Совет давлатининг Ўзбекистондаги иқтисодий сиёsatи. Ўзбекистон табиий бойликларининг марказ манфаатларига бўйсундирилиши.
83. XX аср 20–30 йилларида Ўзбекистоннинг ҳалқаро алоқалари.
84. Файзулла Хўжаевнинг ҳаёти ва фаолияти.
85. Усмон Юсуповнинг ҳаёти ва фаолияти.
86. 1925–1941 йилларда Ўзбекистонда миллий сиёsat, таълим, фан ва маданиятнинг совет мафкурасига бўйсундирилиши ва унинг оқибатлари.
87. Совет давлати маъмурий – буйруқбозлик тузумининг миллий тарихга муносабати. Тарихий жараёнларга бирёқламаликларнинг кучайиши.
88. Ўзбекистон Миллий университетининг ташкил топиши ва унинг тарихий илдизлари.
89. Маъмурий–буйруқбозлик тузумининг шаклланиши. Сиёсий қатағонликларнинг кучайиши (1941–1945 йй).
90. XX аср 30 – 60 йилларида ўзбек театри ва кино санъати.
91. XX аср 40 – 80 йилларида Қорақалпоғистон.
92. Қорақалпоғистон XX асрнинг 20 – йиллари иккинчи ярми ва 30 – йилларда.
93. Иккинчи жаҳон уруши йилларида Ўзбекистонлик жангчиларнинг фашизмни тор – мор этишдаги жасоратлари. Иккинчи жаҳон уруши йилларида Ўзбекистон саноати ва қишлоқ хўжалиги, ўзбек ҳалқининг фидокорона меҳнати.
94. Иккинчи жаҳон уруши йилларида Ўзбекистонда фан, маориф ва маданият.
95. Иккинчи жаҳон урушидан кейинги йилларда ҳалқ хўжалигини тиклашдаги қийинчиликлар.
96. Иккинчи жаҳон урушидан кейинги йилларда сиёсий қатағонларнинг янги даврининг бошланиши.
97. XX аср 60–йилларида Ўзбекистон маданий–маънавий ҳаётига “ривожланган социализм” ғояларининг сингдирилиши ва унинг оқибатлари.
98. XX аср 50 – 70 – йилларида Ўзбекистонда фан ва маданият.
99. Ўзбекистонда 1950–1990 йилларда миллий адабиёт.
100. XX аср 80 – 90–йилларида Ўзбекистонда фан ва маданият аҳволи. Зиёлиларга нисбатан таъқибининг кучайиши.
101. XX аср 70–80 йилларида аграр тангликнинг кучайиши. Пахта якка ҳокимлиги ва унинг салбий оқибатилари. Ўзбекистон “қайта қуриш” йилларида.
102. Ўзбекистонда экологик вазиятнинг оғирлашиши. Орол фожеаси ва унинг оқибатлари.
103. Ўзбек тилига Давлат тили мақомининг берилиши ва унинг тарихий, сиёсий, маънавий аҳамияти. “Ўзбекистон Республикасининг Давлат мустақиллиги асослари тўғрисида”ги Конун ва унинг аҳамияти.
104. Ислом Каримов Мустақил Ўзбекистон Республикасининг асосчиси ва етакчisi.
105. Ўзбекистон Республикаси сиёсий тизимиғининг шаклланиши. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг қабул қилиниши ва унинг сиёсий, маънавий – маърифий аҳамияти.

106. Мустақил Ўзбекистонда миллий ва диний қадриятларнинг қайта тикланиши ва унинг халқ томонидан эътироф этилиши.
107. Ўзбекистон республикасида миллатлараро барқарорлик ва диний бағрикенгликнинг ўрнатилиши.
108. Ўзбекистоннинг ўз тараққиёт йўли. “Ўзбек модели” унинг жаҳон ҳамжамияти томонидан эътироф этилиши.
109. Ўзбекистоннинг ўз тараққиёт йўли тушунчасининг миллий–тариҳий, ижтимоий–маданий негизлари.
110. Тариҳий хотирани уйғотиш, ўтмишдан сабоқ чиқариш ва ўзликни англаш мезони бўлиш. Адолат ва ҳақиқат, эркинлик ва мустақиллик ғояларининг ватан тариҳида акс этиши.
111. Амир Темурнинг ижтимоий–сиёсий қарашлари, давлатни қуриш ва бошқариш, халқаро дипломатик муносабатлар, қўшничилик, сулҳпарварлик сиёсати, қонун устуворлиги қонун олдида барчанинг тенглиги, қонуннинг инсонпарварликни рўёбга чиқаришдаги аҳамияти.
112. Ўзбекистонда иқтисодий ислоҳотлар биринчи босқичининг вазифалари ва асосий стратегик йўналишлари.
113. Ўзбекистонда иқтисодий ислоҳотлар иккинчи босқичининг вазифалари ва натижалари.
114. Аҳолини кучли ижтимоий ҳимоялаш – давлат сиёсатининг бош йўналиши.
115. Ўзбекистонда аграр ислоҳотларнинг амалга оширилиши. Фермер хўжаликларининг ташкил этилиши.
116. Ўзбекистоннинг бозор муносабатларига ўтиши даврида қишлоқда инфратузилмани шакллантириш масалалари ва бу борада давлат сиёсатининг амалга оширилиши.
117. Мустақиллик йилларида Қорақалпогистон.
118. 1998 йил Ўзбекистонда Имом ал–Бухорий таваллудининг 1225 йиллигининг нишонланиши ва унинг аҳамияти. 1998 йил ал–Фарғонийнинг 1200 йиллик таваллуд санасининг нишонланиши ва унинг аҳамияти.
119. “Камолот” ёшлар ижтимоий ҳаракати. Ўзбекистоннинг ижтимоий–сиёсий ҳаётида ёшларнинг тутган ўрни
120. Ўзбекистонда кўппартиявийлик тизимининг шаклланиши ва демократик жараёнлардаги иштироки.
121. Ўзбекистонда икки палатали парламет тизимининг шаклланиши зарурияти ва унинг аҳамияти.
122. Халқаро терроризм ва диний экстремизмга қарши курашда Ўзбекистоннинг тутган ўрни.
123. Мустақил Ўзбекистоннинг БМТга аъзо бўлиши ва унинг тариҳий аҳамияти.
124. Ўзбекистоннинг халқаро ЮНЕСКО ташкилоти билан ҳамкорлиги.
125. Ўзбекистоннинг ЕХХТ билан ҳамкорлигининг йўлга қўйилиши.
126. Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни.
127. Мустақиллик йилларида Ўзбекистон Республикасида соглиқни сақлаш ва таълим соҳасида амалга оширилган ислоҳотлар (Президент И.А.Каримовнинг 2011 йил ноябрь ва 2012 йил февралда бўлиб ўтган халқаро йиғилишларда сўзлаган нутқлари асосида)
128. Ўзбекистон Қуролли кучларининг ислоҳ қилиниши.
129. Жамиятни деморатлаштиришда Оммавий Ахборот Воситаларининг роли.
130. Жаҳон молиявий инқирози ва Ўзбекистонда унга қарши қўлланилган чора - тадбирлар.
131. И.А.Каримовнинг “Юксак маънавият енгилмас куч” асари ва унинг тариҳий аҳамияти.
132. И.А.Каримовнинг “Тариҳий хотирасиз келажак йўқ” асарида ўзбек давлатчилиги тарихи масалалари.
133. И.А.Каримовнинг “Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида” асари ва унинг тариҳий аҳамияти.

134. Ш.М.Мирзиёевнинг Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курамиз асарининг аҳамияти.
135. Ш.М.Мирзиёевнинг Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз асарининг мазмун моҳияти.
136. Ш.М.Мирзиёевнинг Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрга тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови асарининг мазмун моҳияти.
137. Ш.М.Мирзиёевнинг Танқидий таҳлил, қатъий тартиб интизом ва шахсий жавобгарлик-ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак асарида кўтарилган масалалар.
138. 2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегияси.
139. 2024-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси.
140. “Ўзбекистон-2030” стратегияси.
141. Биз энди кечаги одамлар эмасмиз. Халқимиз ҳам кечаги халқ эмас”. (Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон мустақиллигининг 32 йиллигига бағишлиланган тантанали маросимдаги нутқи асосида).
142. Биз энди кечаги одамлар эмасмиз. Халқимиз ҳам кечаги халқ эмас”. (Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон мустақиллигининг 32 йиллигига бағишлиланган тантанали маросимдаги нутқи асосида).
143. “Ижтимоий давлат” тамойили (Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2022 йил 20 декабрдаги Олий мажлис ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномаси асосида).
144. БМТ Бош Ассамблеясининг 78-сессиясида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев томонидан жаҳон миқёсида динлараро бағрикенглик ва ҳамжиҳатлик ғояларини кенг тарғиб этиш мақсадида Ўзбекистонда ЮНЕСКО шафелигига “Динлараро мулоқот ва бағрикенглик халқаро маркази”ни ташкил этиш тўғрисидаги таклифнинг илгари сурилиши.
145. БМТ Бош Ассамблеясининг 78-сессиясида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев томонидан жаҳон миқёсида динлараро бағрикенглик ва ҳамжиҳатлик ғояларини кенг тарғиб этиш мақсадида Ўзбекистонда ЮНЕСКО шафелигига “Динлараро мулоқот ва бағрикенглик халқаро маркази”ни ташкил этиш тўғрисидаги таклифнинг илгари сурилиши.
146. БМТ Бош Ассамблеясининг 78-сессиясида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев томонидан жаҳон миқёсида динлараро бағрикенглик ва ҳамжиҳатлик ғояларини кенг тарғиб этиш мақсадида Ўзбекистонда ЮНЕСКО шафелигига “Динлараро мулоқот ва бағрикенглик халқаро маркази”ни ташкил этиш тўғрисидаги таклифнинг илгари сурилиши.

АДАБИЁТЛАР

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. – Т.: Ўзбекистон, 2023.
2. Ўзбекистон Республикаси Конситуциясига шарх. – Т: Ўзбекистон, 2008.
3. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон хаёт – пировард мақсадимиз. – Т.: Ўзбекистон, 2000. 8 жилд. - 525 б.
4. Каримов И.А. Ватан равнақи учун хар биримиз маъсулмиз. – Т.: Ўзбекистон, 2001. 9 жилд. - 439 б.
5. Каримов И.А. Хавфсизлик ва тинчлик учун курашмок керак. – Т.: Ўзбекистон, 2002. 10 жилд. – 432 б.
6. Каримов И.А. Юксак маънавият - енгилмас куч. – Т.: Маънавият, 2008. - 173 б.
7. Каримов И.А. Мамлакатни модернизация қилиш ва иқтисодиётимизни барқарор ривожлантириш йўлида. – Т.: Ўзбекистон, 2008. 16 жилд . - 368 б.

8. Каримов И.А. Ватанимизнинг босқичма – босқич ва барқарор ривожланишини таъминлаш бизнинг олий мақсадимиз. – Т.: Ўзбекистон, 2009. 17 жилд.
9. Каримов И.А. Жаҳон молиявий иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этиш йўллари ва чоралари. – Т.: Ўзбекистон, 2009. - 54 б.
10. Президент И.Каримовнинг 2010 йил 12 ноябрда Олий Мажлис палаталари қушма мажлисида сўзлаган “Мамлакатимизда демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясини ёшлар орасида тарғиб қилиш” нутқи // Халқ сўзи, 2010 йил 12 ноябрь.
11. Каримов И.А. Демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш – мамлакатимиз тараққиётининг асосий мезонидир. – Т.: Ўзбекистон, 2011. 19 жилд.
12. Каримов И.А. Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида. – Т.: Ўзбекистон, 2011.
13. Каримов И.А. Бизнинг йўлимиз–демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш ва модернизация жараёнларини изчил давом эттириш йўлидир. – Т.: Ўзбекистон, 2012. 20 жилд
14. Президент И.Каримовнинг “Ўрта асрлар Шарқ алломалари ва мутафаккирларининг тарихий мероси, унинг замонавий цивилизация ривожидаги роли ва аҳамияти” мавзусидаги халқаро конференциянинг очилиш маросимидағи нутқи // Халқ сўзи, 2014 йил 16 май.
15. Каримов И.А. Она юртимиз баҳту – саодати йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир. – Т.: Ўзбекистон, 2015.
16. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишлиланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидағи нутқ. – Т.: Ўзбекистон, 2016.
17. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. Мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий якунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишлиланган Вазирлар маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидағи маъруза. – Т.: Ўзбекистон, 2017.
18. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. – Т.: Ўзбекистон, 2017.
19. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курамиз. – Т.: Ўзбекистон, 2017
20. Мирзиёев Ш.М. “Янги Ўзбекистон стратегияси” – Т.: Ўзбекистон, 2022.
21. Абдунабиев А.Г. Вклад в мировую цивилизацию. – Т.: Ўзбекистон, 1998.
22. Абулғозий. Шажарайи турк. – Т.: Чўлпон, 1992.
23. “Авесто”. “Яшт” китоби. Ўзбек тилига М.Исҳоқов илмий-изоҳли таржималари. – Т.: Шарқ, 2001.
24. Азамат Зиё. Ўзбек давлатчилиги тарихи. – Т.: Шарқ, 2000.
25. Аъзамхўжаев С. Туркистан мухторияти. – Т.: Маънавият, 2000.
26. Амир Темур Кўрагон. Зафар йўли. – Т.: Нур, 1992.
27. Аҳмедов Б. Соҳибқирон Темур (ҳаёти ва ижтимоий-сиёсий фаолияти). – Т.: Фан, 1996.
28. Аҳмедов Б. Ўзбек улуси. – Т.: Мерос, 1992.
29. Аҳмедов Э. Ўзбекистон шаҳарлари. – Т.: Ўзбекистон. 1998.
30. Буниётов З. Ануштегин Хоразмшоҳлар давлати (1097–1231 й.й.). – Т.: Faafur Fулом нашриёти, 1998.
31. Ерметов А.А. Туркистан назорат органлари фаолияти. Т.: Abu matbuot Konsalt, 2007
32. Жабборов И. Ўзбек халқи этнографияси. – Т.: Ўқитувчи, 1994.
33. Жадидчилик: ислоҳот, янгиланиш, мустақиллик ва тараққиёт учун кураш. – Т.: Университет, 1999.
34. Зиёев X. Туркистанда Россия тажовузи ва хукмронлигига қарши кураш. – Т.: Шарқ, 1998.
35. Зиёев X. Ўзбекистон мустақиллиги учун курашларининг тарихи. – Т.: Шарқ, 2001.

36. Иброҳим Карим. Мадаминбек. – Т.: Ёзувчи, 1993.
37. Муҳаммаджонов А. Темур ва темурийлар даври. – Т.: Фан, 1996.
38. Мўминов И. Амир Темурнинг Ўрта Осиё тарихида тутган ўрни ва роли. -Т.: Фан, 1993.
39. Муртазаева Р.Х. ва бошқалар. Ўзбекистон тарихи. Дарслик. – Т.: 2003.
40. Муртазаева Р.Х. Ўзбекистонда миллатлараро муносабатлар ва бағрикенглик. – Т.: Университет, 2007. 184 б.
41. Насимхон Р. Турк хоқонлиги. – Т.: Мерос, 1993.
42. Полвонов Н., Қўшжонов О. Хоразмдаги ижтимоий-сиёсий жараёнлар ва ҳаракатлар. – Т.: Abu matbuot consalt, 2007. 24 б.т.
43. Полвонов Н.Т. Ўзбекистонда ижтимоий ҳаракатлар ва сиёсий партия тарихи (Хоразм мисолида). – Т.: Университет, 2007, 5,75 б.т.
44. Саъдуллаев А. Қадимги Ўрта Осиё тарихи. –Т.: Университет, 2004.
45. Саъдуллаев А. Қадимги Ўзбекистон илк ёзма манбаларда. – Т.: Университет, 1996.
46. Саъдуллаев А. ва бошқалар. Ўзбекистон тарихи: давлат ва жамият тараққиёти. – Т.: Академия, 2000.
47. Собиров Қ. Хоразм қишлоқ ва шаҳарлари мудофаа иншоотлари (мил.авв. VI асрдан милоддий IX асргача). – Т.: Фан, 2009.
48. Сулаймонова Ф. Шарқ ва Farb. – Т.: Ўзбекистон, 1997.
49. Темур тузуклари. – Т.: Faфур Fулом нашриёти, 1991.
50. Темур ва Улугбек даври тарихи. – Т.: Қомуслар бош таҳририяти, 1996.
51. Усмонов Қ. Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашуви. – Т.: Молия, 2003.
52. Усмонов Қ, Содиков М, Бурхонова С. Ўзбекистон тарихи. Олий ўкув юртлари бакалавр йўналишлари учун дарслик. – Т.: Молия-иқтисод, 2006.
53. Шарафиддинов О. Истиқлол фидоийлари. –Т.: Чўлпон, 1993.
54. Шониёзов Қ. Ўзбек халқининг шаклланиш жараёни. – Т.: Фан, 2001.
55. Шарифхўжаев М. Ўзбекистон: янги гоялар, янги ютуқлар. –Т.: Шарқ, 2002.
56. Шихобиддин Мухаммад ан-Насавий. Султон Жалолиддин Мангуберди ҳаёти тафсилотлари. – Т.: Ёзувчи, 1999.
57. Эшов Б.Ж. Ўрта Осиё қадимги шаҳарлари тарихи. Ўкув кўлланма. – Т.: 2006.
58. Эшов Б.Ж. Цивилизация тизимида илк шаҳарлар. – Т.: Zar qalam, 2004.
59. Эшов Б.Ж. Қадимги Ўрта Осиё шаҳарлари тарихи. Дарслик. –Т., Fan va texnologiya, 2008.
60. Шомий Низомиддин. Зафарнома. -Т.: Ўзбекистон, 1996.
61. Юсуф Ҳос Ҳожиб. Кутадғу билиг. –Т.: Юлдузча, 1990.
62. Юнусова Х.Э. Ўзбекистонда совет давлатининг миллий сиёсати ва унинг оқибатлари (XX аср 80-йиллари мисолида). – Т.: Zar qalam, 2005. 7, 75.
63. Юнусова Х.Э. Ўзбекистонда миллатлараро муносабатлар ва маънавий жараёнлар (XX аср 80-йиллари мисолида). –Т., Abu matbuot-konsalt, 2009. 10,23 б.т..
64. Яздий Ш. Зафарнома. –Т.: Шарқ, 1997.
65. Ўзбекистон тарихи. Дарслик. –Т.: ЎАЖБНТ, 2003.
66. Ўзбекистон тарихи. 1-қисм. А.Саъдуллаев, Б.Эшов таҳрири остида. -Т.: Университет, 1999.
67. Ўзбекистоннинг янги тарихи. Биринчи китоб. Туркистон чор Россияси мустамлакачилиги даврида. –Т.: Шарқ, 2000.
68. Ўзбекистоннинг янги тарихи. Иккинчи китоб. Ўзбекистон совет мустамлакачилиги даврида. –Т.: Шарқ, 2000.
69. Ўзбекистоннинг янги тарихи. Учинчи китоб. Мустақил Ўзбекистон тарихи. –Т.: Шарқ, 2000.
70. Ўзбекистон давлатчилиги тарихи очерклари. –Т.: Шарқ, 2001.
71. Ўзбекистон Республикаси: Мустақил давлатнинг бунёд бўлиши. –Т.: Ўзбекистон, 1992.
72. Қорақалпогистон тарихи (1917-1994 йй.). – Нукус, 1995.
73. Ҳайдаров М., Ражабов Қ. Туркистон тарихи. –Т., Университет, 2002.

74. Хожаниёзов F. Қадимги Хоразм мудофаа иншоотлари (мил.авв. VI асрдан IV асрғача). –Т., 2007.
75. Худойберганов К. Хива хонлари тарихидан. –Т., 2007.
76. Одилов А.А Абдумалик тўра бошчилигидаги озодлик ҳаракати тарихи Т.2006.
77. Эшов.Б.Ж.Ўзбекистонда давлат ва маҳаллий бошқарув тарихи. Т.: Янги аср авлоди, 2012.

 Гуманитар фанлар
факультети декани

Тарих кафедраси
мудири

Р.А.Икрамов

О.М.Норматов